

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 24.09.1971, sp. zn. 1 Cz 69/71, ECLI:CZ:NS:1971:1.CZ.69.1971.1

Číslo: 13/1973

Právní věta: Při rozhodování o dalším užívání bytu rozvedených manželů, zvláště nemají-li nezletilé děti (srov. § 177 odst. 3 o. z.), uváží soud zejména jejich poměry, pracovní zařazení a společenský význam jejich práce, občanskou aktivitu a třídní profil a přihledne i k okolnostem rozvratu manželství. Má na zřeteli také účelné využití bytu i to, zda u osob, které zůstanou v bytě bydlet, jsou předpoklady ke klidnému a spořádanému soužití. /1/

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 24.09.1971

Spisová značka: 1 Cz 69/71

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Byt, Hospodaření s byty, Právo osobního užívání bytu, Řízení před soudem

Předpisy: 60/1961 Sb. § 19 99/1963 Sb. § 6

§ 120

§ 125

§ 131

§ 132 40/1964 Sb. čl. VIII

§ 177

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem městského soudu v Brně bylo zrušeno právo společného užívání bytu rozvedenými manžely K. K. a G. K. a zároveň určeno, že tento byt o 3 a G. K. bylo uloženo byt vyklidit do 15 dnů po pravomocném přidělení náhradního bytu nebo náhradního ubytování. Své rozhodnutí odůvodnil soud prvního stupně především poukazem na stanovisko bytového odboru ObvNV v B. III, který doporučil, aby byt byl přikázán navrhovateli, jenž v bytě provozuje povolenou krejčovskou živnost a přivydělává si tak k nízkému důchodu, dále poukázal soud prvního stupně na nepříznivý zdravotní stav navrhovatele a s tím souvisící jeho vyšší osobní potřebu. Zájem odpůrkyně hodnotil soud prvního stupně jako méně závažný, protože měl za to, že jí jde především o to, aby mohla bydlet s rodinou dcery účastníků, což lze řešit i jinak než tím, že by odpůrkyni byl ponechán dosavadní byt účastníků. K otázce nadměrnosti tohoto bytu o výměře téměř 90 m² pro navrhovatele uvedl soud prvního stupně, že v bytě může nadále vedle navrhovatele bydlet rodina dcery účastníků, když podle názoru soudu odstěhováním odpůrkyně z tohoto bytu odpadne příčina dosavadních konfliktů mezi spolubydlícími, což bude mít příznivý vliv i na vývoj vztahů mezi navrhovatelem a rodinou jeho dcery.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti ČSR, tak, že tímto rozsudkem soudu prvního stupně, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Občanský zákoník (zákon č. 40/1964 Sb.) uvádí pouze jediné hledisko, které musí mít soud na zřeteli při rozhodování o tom, který z rozvedených manželů bude nadále byt užívat, a to zájem nezletilých dětí (§ 177 odst. 3 o. z.). V případech, kdy účastníci nemají nezletilé děti, jako je tomu v projednávané věci, vystupují ještě výrazněji do popředí další hlediska, a to především ta, která vyplývají ze zásad občanskoprávních vztahů podle občanského zákoníka. Je tedy třeba uvážit celkové sociální poměry uživatelů společného bytu, zhodnotit jejich pracovní zařazení a společenský význam jejich práce, jakož jejich občanskou aktivitu a třídní profil. Bez významu nejsou dále ani okolnosti rozvratu manželství účastníků a otázka účelnějšího využití bytu vzhledem k jeho velikosti, kvalitě a případně i poloze. Kromě toho musí soud vždy uvážit i to, zda u osob, které zůstanou v bytě bydlet, jsou předpoklady pro vytvoření harmonického prostředí v souladu se zásadami socialistického soužití.

Soud prvního stupně v projednávané věci však nevzal náležitě v úvahu všechna zmíněná hlediska a zejména si neopatřil spolehlivý skutkový podklad pro posouzení věci. Řízení proto zůstalo neúplné, což mohlo mít za následek nesprávné rozhodování ve věci samé.

Především se soud prvního stupně zabýval jednostranně zdravotním stavem navrhovatele, ale ponechal stranou otázku zdravotního stavu odpůrkyně. Nejen návrhy a přednesy odpůrkyně, ale i předložené lékařské zprávy měly být podnětem k zevrubnějšímu zjišťování těchto údajů např. znaleckým posudkem. Ostatně ani zjištění zdravotního stavu navrhovatele nebylo provedeno postačujícím způsobem.

K posouzení možnosti bezkonfliktního soužití navrhovatele s rodinou provdané dcery bylo třeba konstatovat obsah spisu o řízení, v němž byl navrhovatel uznán vinným přestupkem podle ustanovení § 19 zákona č. 60/1961 Sb. a uložena mu pokuta. Soud prvního stupně nehodnotil také tu část výpovědi svědka E. B., zetě účastníků, o tom, že jsou konflikty nejen mezi účastníky, ale i mezi navrhovatelem a rodinou svědka, a spokojil se jen poukazem na to, že vztahy mezi navrhovatelem a rodinou jeho dcery nejsou „ani dnes špatné“, což nebylo plně v souladu s uvedeným zjištěním.

Neúplností trpí i zjištění týkající se pracovního zařazení a společenského významu práce účastníků řízení. Tyto okolnosti soud prvního stupně ohledně odpůrkyně nezjišťoval a nehodnotil; ohledně navrhovatele pak vycházel jen z vyjádření ObNV v B. III a z tvrzení navrhovatele, a to přes poukazy odpůrkyně na to, že navrhovatel má oprávnění pouze k opravářské činnosti v rozsahu do 400 Kčs měsíčně a že proto nepotřebuje pro tuto činnost nevelkého rozsahu zvláštní bytový prostor. Soud prvního stupně si měl také vyžádat zprávy o chování a pověsti obou účastníků řízení v místě bydliště a ohledně odpůrkyně také na jejím pracovišti a o jejich občanské aktivitě i o případném zapojení do veřejného života. Posléze je třeba vytknout, že soud prvního stupně neprovedl v řízení důkaz výslechem účastníků ve smyslu ustanovení § 125 a § 131 o. s. ř.

Rozhodl proto soud prvního stupně na základě neúplně zjištěného skutečného stavu věci a porušil tak zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 125, § 131 a § 132 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 177 odst. 1 a čl. VIII o. z.

1) srov. i rozhodnutí uveřejněné pod č. 78/1970 Sbírky soudních rozhodnutí